

Ko ketvirtokai ieškojo Trakuose?

Atvykome į Trakus su užduotim: kaip sužinoti, kur gyveno karaimai? Legandos byloja, kad statydamas namą karaimas vieną langą paskirdavo sau, antrą –Vytautui Didžiajam, kurį jie vadino Vatai By (išvertus iš karaimų kalbos – Triuškinantis priešus), trečią – Dievui.

Šiandien daugelis Karaimų gatvės namų įrašyti į Lietuvos kultūros paveldo sąrašą, todėl jeigu ir pavyktų nusipirkti karaimų namą, langų skaičiaus padidinti negalėtų. Trilangių karaimų namų kiemai uždari, juose paprastai susitelkusi keturių gyvenamųjų namų grupė. Mat viduramžiais karaimai dažniausiai gyveno šeimų bendruomenėje.

Išskirtinis seniausias gatvės pastatas – kenesa. Ji nuo viduramžių laikų išoriškai nepasikeitė. Visais laikais buvo medinė, o kenesos kupole iki šiol išlikusi vieta, skirta žiburiui uždegti, kuris paprastai žmones kviesdavo rinktis į šventovę. Šeštadienis karaimams šventa diena, kai šeimoje jie ruošia savo išskirtinį patiekalą kiubėtę – tai pyragas su žuvies, vaisių ar daržovių įdarais.

Karaimai didžiuojasi, kad gyvena Trakuose. Šis miestas yra jų kultūrinis ir dvasinis centras. Į vasaros stovyklas jie kviečia dėstytojus iš pasaulio universitetų, moko vaikus gimtosios kalbos, istorijos, nepamiršta tikėjimo. Dabar Trakuose gyvena apie 60 karaimų. Vytautas Didysis – puikus diplomatas, XIV a. atvežė per 300 šeimų, kuriose buvo mažiausiai po 10 žmonių. Tačiau visi jie į Trakus nepateko. Dalį šeimų Vytautas padovanojo savo pusbroliui Jogailai Lenkijoje, kuris juos priverstinai pakrikštijo. O Vytautas Didysis karaimus gerbė. Jis atgabeno ir totorių šeimų.

Karaimai buvo Vytauto Didžiojo apsauga, totoriai – jo kareiviai. Jie karšto kraujo, karingi ir drąsūs, nebandyk įžeisti.

Karaimai iš Krymo atvežė agurkų sėklų. Nuo XIV a. ši daržovė pasklido po Lietuvą. Totoriai Trakams dovanojo saldujų skanėstą – šimtalapį su aguonomis ir medumi. Iki šių dienų mes jį ragaujame, didžiuojamės ir vežame dovanų, pristatome kaip Lietuvoje gyvenančios turkų tautos kulinarinį paveldą.

Daugelis žmonių sunkiai skiria karaimus ir totorius. Vietiniai paaiškina, kad karaimų oda šviesi, plaukai juodi, nosis kumpa. Totorių oda tamsesnė, akys tamsiai rudos. Mes taip pat nelabai skyrėme, nes visi jie kalba lietuviškai ir yra Lietuvos piliečiai.